

ÖĞRETİM ÜYELİĞİNE YÜKSELTİLME ve ATANMA KRİTERLERİNİN ÜNİVERSİTELERCE BELİRLENMESİ BAĞLAMINDA İKİ DANIŞTAY KARARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Yrd. Doç. Dr. Hayrettin EREN*

GİRİŞ

Üniversiteler yükseköğretim alanında önemli görevleri yerine getiren kamu kurumlarıdır. Üniversitelerin bu görevlerini yerine getirirken ihtiyaç duyduğu personelin seçilmesi, atanması üzerinde durulması gereken bir konudur.

Acaba üniversiteler çalıştıracakları öğretim üyelerinin niteliklerini belirleyebilirler mi? Veya hangi şartlarda ve nasıl belirleyebilirler? Uyulması gereken kurallar nelerdir? Yargının konuya bakışı nedir? Bu çalışmada yeni tarihli denilebilecek, Danıştay tarafından verilmiş iki yürütmeyi durdurma kararı ele alınacaktır.

Kararlara geçmeden önce, konunun daha iyi anlaşılabilmesi için, öğretim üyeliğine yükseltilme ve atanma konusunu ilgilendiren pozitif düzenlemelere kısaca değinilecektir.

I. YASAL ÇERÇEVE

Anayasa kamu hizmetine girmeyi 70'inci maddede¹, Yükseköğretim kurumlarını 130'uncu maddede², yükseköğretim üst kuruluşlarını da 131'inci maddede³ düzenlemiştir.

---

* Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

1 "Her Türk kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.

Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez."

2 "Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tabi yükseköğretim kurumları kurulabilir.

Anayasanın 130 ve 131'inci madde düzenlemeleri anayasa yapım tekniğine uymayan düzenlemelerdir. Yüksek öğretim alanını, bir kanun metni gibi oldukça ayrıntılı düzenlemiştir. Bir anayasa metninde bu kadar ayrıntıya gerek yoktur. Anayasanın 131'inci maddesi, Yüksek Öğretim Kurulu - üniversite ilişkisini neredeyse hiyerarşiye yaklaşan bir vesayet çerçevesinde düzenlemiştir. Ayrıca Anayasanın 130'uncu maddesinin 9.fıkrasındaki "...öğretim elemanlarının görevleri, ünvanları, atama,

Kanun, üniversitelerin ülke sathına dengeli bir biçimde yayılmasını gözetir.

Üniversiteler ile öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilirler. Ancak, bu yetki, Devletin varlığı ve bağımsızlığı ve milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestliği vermez.

Üniversiteler ve bunlara bağlı birimler, Devletin gözetimi ve denetimi altında olup, güvenlik hizmetleri Devletçe sağlanır.

Kanunun belirlediği usul ve esaslara göre; rektörler Cumhurbaşkanınca, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca seçilir ve atanır.

Üniversite yönetim ve denetim organları ile öğretim elemanları; Yükseköğretim Kurulunun veya üniversitelerin yetkili organlarının dışında kalan makamlarca her ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılmazlar.

Üniversitelerin hazırladığı bütçeler; Yükseköğretim Kurulunca tetkik ve onaylandıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığına sunulur ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak işleme tabi tutularak yürürlüğe konulur ve denetlenir.

Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, **öğretim elemanlarının görevleri, ünvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri**, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim kuruluna ve üniversitelere Devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması **kanunla düzenlenir.**

Vakıflar tarafından kurulan yükseköğretim kurumları, mali ve idari konuları dışındaki akademik çalışmaları, öğretim elemanlarının sağlanması ve güvenlik yönlerinden, Devlet eliyle kurulan yükseköğretim kurumları için Anayasada belirtilen hükümlere tabidir.

- 3 "Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim - öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur.

Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve Bakanlar Kurulunca seçilen ve sayıları, nitelikleri, seçilme usulleri kanunla belirlenen adaylar arasından rektörlük ve öğretim üyeliğinde başarılı hizmet yapmış profesörlere öncelik vermek sureti ile Cumhurbaşkanınca atanan üyeler ve Cumhurbaşkanınca doğrudan doğruya seçilen üyelerden kurulur.

Kurulun teşkilatı, görev, yetki, sorumluluğu ve çalışma esasları kanunla düzenlenir."

yükselme ve emeklilikleri... kanunla düzenlenir.” hükmü de aslında gereksiz bir düzenlemedir, bir tekrardır. Zaten Anayasanın 128’inci maddesi kamu görevlileri bağlamında bu konuyu düzenlemiştir⁴. Çünkü öğretim elemanları da Anayasanın 128’inci maddesinde ifade edilen “diğer kamu görevlileri” kapsamına giren kamu görevlileridir.

Yükseköğretim alanı 6 Kasım 1981 tarihinde yürürlüğe giren 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile düzenlenmiştir. İhtilal dönemi kanunlarından olan YÖK Kanunu, bir çok değişikliğe uğramasına rağmen ana yapısını korumuştur. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 4’üncü maddesi yükseköğretimin amacını⁵, 5’inci maddesi yükseköğretimdeki ana ilkeleri⁶,

- 4 “Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.”
- 5 Yükseköğretimin amacı:
- a) Öğrencilerini;
- (1) ATATÜRK İnkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı,
- (2)Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan,
- (3) Toplum yararını kişisel çıkarının üstünde tutan, aile, ülke ve millet sevgisi ile dolu,
- (4) Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren,
- (5) Hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı,
- (6) Beden, zihin, ruh, ahlak ve duyu bakımından dengeli ve sağlıklı şekil de gelişmiş,
- (7) İlgi ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek, aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri, davranış ve genel kültürüne sahip, vatandaşlar olarak yetiştirmek,
- b) Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak, refah ve mutluluğunu artırmak amacıyla; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak ve hızlandıracak programlar uygulayarak, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlamak,
- c) Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır.
- 6 Yükseköğretim, aşağıdaki “Ana ilkeler” doğrultusunda planlanır, programlanır ve düzenlenir:
- a)Öğrencilere, ATATÜRK inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı hizmet bilincinin kazandırılması sağlanır.
- b)Milli Kültürümüz, örf ve adetlerimize bağlı, kendimize has şekil ve özellikleri ile evrensel kültür içinde korunarak geliştirilir ve öğrencilere, milli birlik ve beraberliği kuvvetlendirici ruh ve irade gücü kazandırılır.
- c)Yükseköğretim kurumlarının özellikleri, eğitim-öğretim dalları ile amaçları gözetilerek eğitim - öğretimde birlik ilkesi sağlanır.
- d)Eğitim - öğretim plan ve programları, bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöre

7'nci maddesi Yükseköğretim Kurulunun görevlerini⁷, 12'nci maddesi

ihtiyaçlarına göre kısa ve uzun vadeli olarak hazırlanıp sürekli olarak geliştirilir.

e)Yükseköğretimde imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemler alınır.

f)Üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunlar içindeki fakülte, enstitü ve yüksekokullar, kalkınma plan ve programlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesinde Yükseköğretim Kurulunun görüşü veya önerisi üzerine kanunla kurulur.

g)Meslek elemanı yetiştiren bakanlıklara bağlı yüksekokullar, Yükseköğretim Kurulunun tespit edeceği esaslara göre Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur.

h)Yükseköğretim kurumlarının geliştirilmesi, verimlerinin artırılması, genişletilmesi ve bütün yurda yaygınlaştırılması amacıyla yönelik olarak yenilerinin açılması, öğretim elemanlarının yurt içinde ve dışında yetiştirilmeleri ve görevlendirilmeleri, üretim - insangücü - eğitim unsurları arasında dengenin sağlanması, yükseköğretime ayrılan kaynakların ve ihtisas gücünün dağılımı, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri doğrultusunda ülke, çevre ve uygulama alanı ihtiyaçlarının karşılanması, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim - öğretimi de kapsayacak şekilde planlanır ve gerçekleştirilir.

ı)Yükseköğretim kurumlarında, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk dili, yabancı dil zorunlu derslerdendir. Ayrıca, zorunlu olmamak koşuluyla beden eğitimi veya güzel sanat dallarındaki derslerden birisi okutulur. Bütün bu dersler en az iki yarı yıl olarak programlanır ve uygulanır.

7

a)Yükseköğretim kurumlarının bu Kanunda belirlenen amaç, hedef ve ilkeler doğrultusunda kurulması, geliştirilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve yükseköğretim alanlarının ihtiyaç duyduğu öğretim elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmesi için kısa ve uzun vadeli planlar hazırlamak, üniversitelere tahsis edilen kaynakların, bu plan ve programlar çerçevesinde etkili bir biçimde kullanılmasını gözetim ve denetim altında bulundurmak,

b)Yükseköğretim kurumları arasında bu Kanunda belirlenen amaç, ilke ve hedefler doğrultusunda birleştirici, bütünleştirici, sürekli, ahenkli ve geliştirici işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,

c)Üniversite çalışmalarının en verimli düzeyde sürdürülmesi için büyümenin sınırlarını tespit etmek ve yaz öğretimi, gece öğretimi, ikili öğretim gibi tedbirler almak,

d)Devlet kalkınma planlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesi içinde;

(1)Yeni üniversite kurulmasına ve gerektiğinde birleştirilmesine ilişkin önerilerini veya görüşlerini Milli Eğitim Bakanlığına sunmak,

(2)Bir üniversite içinde fakülte, enstitü ve yüksekokul açılmasına, birleştirilmesi veya kapatılması ile ilgili olarak doğrudan veya üniversitelerden gelecek önerilere dayalı kararlar almak ve gereği için Milli Eğitim Bakanlığına sunmak,

Yükseköğretim kurumları içinde bölüm, anabilim ve anasanat dalları ile uygulama ve araştırma merkezi açılması, birleştirilmesi veya kapatılması; konservatuvar, meslek yüksekokulu veya destek, hazırlık okul veya birimleri kurulması ile ilgili olarak doğrudan veya üniversitelerden gelecek öneriler üzerine karar vermek,

Eğitim - öğretimin aksamaması sonucunu doğuracak olaylar dolayısıyla öğrenime ara verilmesine veya tekrar başlatılmasına ilişkin olarak üniversitelerden gelecek öneriler göre veya doğrudan karar verip uygulamak,

(3)Bakanlıklar tarafından kurulacak yükseköğretim kurumlarının kuruluş, amaç ve esaslarını inceleyerek görüşlerini ilgili makama sunmak,

e)Yükseköğretim kurumlarında eğitim - öğretim programlarının asgari ders saatlerini ve sürelerini, öğrencilerin yatay ve dikey geçişleriyle ve yüksekokul mezunlarının bir üst

yükseköğretim kurumlarının görevlerini⁸, 14'üncü maddesi üniversite senatosu ve görevlerini⁹ düzenlemiştir. Kanununun 23'üncü maddesinde

düzeyle öğrenim yapımlarına ilişkin esasları Üniversitelerarası Kurulun da görüşlerini alarak tespit etmek,

f) Üniversitelerin ihtiyaçlarını, eğitim - öğretim programlarını, bilim dallarının niteliklerini, araştırma faaliyetlerini, uygulama alanlarını, bina, araç, gereç ve benzeri imkanlar ve öğrenci sayılarını ve diğer ilgili hususları dikkate alarak; üniversitelerin profesör, doçent ve yardımcı doçent kadrolarını dengeli bir oranda tespit etmek,

g) Her yıl üniversitelerin verecekleri faaliyet raporlarını inceleyerek değerlendirmek; üstün başarı gösterenlerle, yeterli görülmeyenleri tespit etmek ve gerekli önlemleri almak,

h) Üniversitelerin her eğitim - öğretim programına kabul edeceği öğrenci sayısı önerilerini inceleyerek kapasitelerini tespit etmek; insan gücü planlaması, kurumların kapasiteleri ve öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortaöğretimdeki yönlendirme esaslarını da dikkate alarak öğrencilerin seçilmesi ve kabul edilmesi ile ilgili esasları tespit etmek,

i) Yükseköğretim kurumlarında ve bu kurumlara girişte imkan ve fırsat eşitliği sağlayacak önlemleri almak,

j) Her eğitim - öğretim programında öğrencilerden alınacak harca ait ilgili yükseköğretim kurumlarının önerilerini inceleyerek karara bağlamak,

k) Yükseköğretim üst kuruluşları ile üniversitelerce hazırlanan bütçeleri tetkik ve onayladıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığına sunmak,

l) Rektörlerin disiplin işlemlerini kovuşturmak ve karara bağlamak, öğretim elemanlarından bu Kanunda öngörülen görevleri yerine getirmekte yetersizliği görülenler ile bu Kanunla belirlenen yükseköğretimin amaç, ana ilkeleri ve öngördüğü düzene aykırı harekette bulunanları rektörün önerisi üzerine veya doğrudan, normal usulüne göre, yükseköğretim kurumları ile ilişkilerini kesmek veya denemek üzere başka bir yükseköğretim kurumuna atamak,

m) Çeşitli bilim ve sanat alanlarında bilimsel milli komiteler ve çalışma grupları kurmak,

n) Gerektiğinde yeni kurulan veya gelişmekte olan üniversitelere gelişmiş üniversitelerin eğitim - öğretim ve eleman yetiştirme alanlarında yapacağı kat kıyısı gerçekleştirmek için gelişmiş üniversiteleri görevlendirmek ve bu konudaki uygulama esaslarını tespit etmek,

o) Vakıflar tarafından kurulacak yükseköğretim kurumlarının bu Kanun hükümlerine göre açılması hususundaki görüş ve önerilerini Milli Eğitim Bakanlığına sunmak, bu kurumlara ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak ve bunları gözetmek, denetlemek,

p) Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından alınmış ön lisans, lisans ve lisans üstü diplomaların denkliğini tespit etmek,

r) Bu Kanunla kendisine verilen diğer görevleri yapmaktır.

8

Bu kanundaki amaç ve ana ilkeler uygun olarak yükseköğretim kurumlarının görevleri;

a. Çağdaş uygarlık ve eğitim - öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, toplumun ihtiyaçları ve kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun ve ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak,

b. Kendi ihtisas gücü ve maddi kaynaklarını rasyonel, verimli ve ekonomik şekilde kullanarak, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan plan ve programlar doğrultusunda, ülkenin ihtiyacı olan dallarda ve sayıda insan gücü yetiştirmek,

c. Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamu oyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymak,

d. Örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim yoluyla toplumun özellikle sanayileşme ve

Yardımcı Doçentliğe atama¹⁰, 25'inci maddesinde Doçentliğe atama¹¹, 26'ncı maddesinde Profesörlüğe yükselme ve atama¹², 65'inci maddesinde

tarımında modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak,

e. Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde bulunmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarınınca istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmek,

f. Eğitim - öğretim ve seferberliği içinde, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim hizmetini üstlenen kurumlara katkıda bulunacak önlemleri almak,

g. Yörelereindeki tarım ve sanayinin gelişmesine ve ihtiyaçlarına uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sanayi, tarım ve sağlık hizmetleri ile diğer hizmetlerde modernleşmeyi, üretimde artışı sağlayacak çalışma ve programlar yapmak, uygulamak ve yapılara katılmak, bununla ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve çevre sorunlarına çözüm getirici önerilerde bulunmak,

h. Eğitim teknolojilerini üretmek, geliştirmek, kullanmak, yaygınlaştırmak,

ı. Yükseköğretimin uygulamalı yapılmasına ait eğitim - öğretim esaslarını geliştirmek, döner sermaye işletmelerini kurmak, verimli çalıştırmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

- 9 Kuruluş ve işleyişi: Senato, rektörün başkanlığında, rektör yardımcıları, dekanlar ve her fakülteden fakülte kurullarınca üç yıl için seçilecek birer öğretim üyesi ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yüksekokul müdürlerinden teşekkül eder.

Senato, her eğitim - öğretim yılı başında ve sonunda olmak üzere yılda en az iki defa toplanır.

Rektör gerekli gördüğü hallerde senatoyu toplantıya çağırır.

b. Görevleri: Senato, üniversitenin akademik organı olup aşağıdaki görevleri yapar:

(1) Üniversitenin eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak,

(2) Üniversitenin bütününe ilgilendiren kanun ve yönetmelik taslaklarını hazırlamak veya görüş bildirmek,

(3) Rektörün onayından sonra Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak,

(4) Üniversitenin yıllık eğitim - öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak,

(5) Bir sınava bağlı olmayan fahri akademik ünvanlar vermek ve fakülte kurullarının bu konudaki önerilerini karara bağlamak,

(6) Fakülte kurulları ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yüksekokul kurullarının kararlarına yapılacak itirazları inceleyerek karara bağlamak,

(7) Üniversite yönetim kuruluna üye seçmek,

(8) Bu kanunla kendisine verilen diğer görevleri yapmaktır.

- 10 a. Bir üniversite biriminde açık bulunan yardımcı doçentlik, isteklilerin başvurması için rektörlükçe ilan edilir. Fakültelerde ve fakültelelere bağlı kuruluşlarda dekan, rektörlüğe bağlı enstitü ve yüksekokullarda müdürler; biri o birimin yöneticisi, biri de o üniversite dışından olmak üzere üç profesör veya doçent tespit ederek bunlardan adayların her biri hakkında yazılı mütalaa isterler. Dekan veya ilgili müdür kendi yönetim kurullarının görüşünü de aldıktan sonra önerilerini rektöre sunar. Atama, rektör tarafından yapılır.

Yardımcı doçentler bir üniversitede her seferinde ikişer veya üçer yıllık süreler için en çok 12 yıla kadar atanabilirler. Her atama süresi sonunda görev kendiliğinden sona erer.

b. Yardımcı doçentliğe atanmada aranacak şartlar:

(1) Doktora veya tıpta uzmanlık unvanını veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine

de öğretim üyeliğine yükseltme ve atama işlemleri konusunda Yüksek Öğretim Kurulunun yönetmelik çıkarma yetkisi¹³ düzenlenmiştir.

Yükseköğretim Kurulunca tespit edilecek belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olmak,
(2)Fakülte, enstitü veya yüksekokul yönetim kurullarınca, biri o dilin öğretim üyesi olmak üzere seçilecek üç kişilik bir jüri tarafından; sınava girenin kendi bilim alanında Türkçe'den yabancı dile, yabancı dilden Türkçe'ye 150 - 200 kelimelik bir çeviriye kapsayan yabancı dil sınavını başarmak.

- 11 a)Bir üniversite biriminde açık bulunan doçentlik kadrosu, rektörlükçe, isteklilerin başvurusu için kadroların devamlı veya kısmi statüleri belirtilerek ilan edilir. Müracaat eden adayların durumlarını incelemek üzere rektör tarafından varsa biri ilgili birim yöneticisi, en az biri de o üniversite dışından olmak üzere üç profesör tespit edilir. Bu profesörler, adaylar hakkında ayrı ayrı mütalaalarını rektöre bildirirler. Rektör, bu mütalaalara dayanarak, üniversite yönetim kurulunun görüşünü de aldıktan sonra atamayı yapar.

b.Doçentliğe atamada aşağıdaki şartlar aranır:

(1)Doçentlik unvanını almış olmak

- 12 a.Profesörlüğe yükseltimede;

(1)Doçentlik unvanını aldıktan sonra en az beş yıl, açık bulunan profesörlük kadrosu ile ilgili bilim alanında çalışmış olmak,

(2)İlgili bilim alanında uygulamaya yönelik çalışmalar ve uluslararası düzeyde orijinal yayınlar yapmış olmak,

(3)Bir profesörlük kadrosuna atanmış olmak,
Gerekir.

Yukarıda (2) nci bentteki yayınlardan birisi başlıca araştırma eseri olarak belirtilir.

b.Profesörlük kadrosuna atama,

(1)Açık profesörlük kadrosuna yukarıdaki şartları haiz doçentlerle, başka üniversitelerde en az 2 yıl hizmet etmiş profesörler atanabilirler.

(2)Üniversitelerde veya yüksek teknoloji enstitülerinde profesörlük kadroları boşaldığında, rektörler boşalan kadroları ve o kadro ile ilgili olarak adaylarda aranacak nitelikleri, kadronun devamlı veya kısmi statüde olduğunu da belirterek ilan ederler.

(3)Profesörlük kadrosuna başvuran adayların durumlarını ve bilimsel niteliklerini tespit etmek için üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunca en az üçü başka üniversitelerden veya yüksek teknoloji enstitülerinden olmak üzere ilan edilen kadronun bilim alanıyla ilgili en az beş profesör seçilir. Bu profesörler her aday için ayrı ayrı olmak üzere birer rapor yazarlar ve kadroya atanacak birden fazla aday varsa tercihlerini bildirirler. Üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunun bu raporları gözönünde tutarak alacağı karar üzerine, rektör atamayı yapar.

- 13 a.Aşağıdaki hususlar Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:

(1)Yükseköğretim Kurulunun teşkilatı, çalışma usulleri, üyelerinin seçimi ve yetkisinde olan seçim ve atamalarla ilgili hususlar,

(2)Yükseköğretim Denetleme Kurulunun kuruluş ve işleyişi, denetleme usul ve esasları ile ilgili hususlar,

(3)Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin kuruluşu, işleyişi, görevleri, öğrenci seçme ve yerleştirme esasları ve öğrenci adaylarından alınacak kayıt ve sınav ücretleri ve bu ücretlerle oluşacak fonun kullanılması ile ilgili esaslar,

(4)Bu kanun kapsamındaki yükseköğretim kurumlarında yardımcı doçentlik, doçentlik ve profesörlüğe yükseltme ve atama işlemleri,

Yasal çerçeveye değinirken 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48'inci maddesinin son fıkraya hükmünü de göz ardı etmemek gerekir¹⁴: "Kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında aranan şartları taşımak." Devlet Memurları Kanunu, 2547 sayılı Kanun karşısında genel kanun konumundadır. Dolayısıyla öğretim üyelerinin nitelikleriyle ilgili 2547 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan bir konuda, 657 sayılı Kanununun 48'inci maddesinin bu hükmünün de dikkate alınması gerekir. Maddede ifade edilen "...diğer mevzuatında aranan şartları taşımak." düzenlemesi öğretim üyelerinin seçimi konusunda düzenleme yapabilme konusunda yeterli açıklıktadır.

Yüksek Öğretim Kanunu'nun 65 inci maddesinde düzenlenen yetki kapsamında Yüksek Öğretim Kurulu tarafından çıkarılan Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği, 28.01.1982 tarihinde yürürlüğe girmiş ve halen yürürlüktedir. Yönetmeliğin 2'nci maddesi genel şartları, 3-9'uncu maddeleri Yardımcı Doçentliğe atamayı, 10-16'ncı maddeleri Doçentliğe atamayı, 17-22'nci maddeleri de Profesörlüğe atamayı düzenlemektedir¹⁵.

Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönetmeliği günümüze kadar bir çok değişikliğe uğramıştır. Aşağıda ele alacağımız Danıştay yürütmeyi durdurma kararlarına konu olan da, yönetmeliğin 2'nci maddesine yönelik değişikliklerle ilgilidir. Yönetmeliğin 2'nci maddesinde yapılan ilk

-
- (5) Öğretim elemanlarının yetiştirilme esasları,
  - (6) Haftalık ders yükü çalışma esasları,
  - (7) Yabancı uyruklu öğrencilerin harçları ile harçlar konusuna ilişkin uygulama esasları,
  - (8) Ders kitaplarının ve teksirlerinin bastırılmasında uygulanacak esaslar ve ödenecek telif hakları ile ilgili hususlar,
  - (9) Öğretim elemanları, memur ve diğer personel ile öğrencilerin disiplin işlemleri, disiplin amirlerinin yetkileri ve disiplin kurullarının teşkili ve çalışması ile ilgili hususlar,
  - (10) Yükseköğretim kurumları ve bunlara bağlı kuruluş ve birimler tarafından yapılacak bilimsel, teknik inceleme ve araştırma ile yayımların gerektireceği her türlü giderlere ve üniversitelerin inşaat, makine ve teçhizatı ile ilgili işlerle bunların bakım ve onarımlarına uygulanacak esaslar,
  - (11) Öğretim elemanları; memur ve diğer personel ile öğrencilerin sicilleri ile ilgili hususlar,
  - (12) Vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim alanları gözönünde tutularak gerekli yapı ve tesisler, araç - gereç, öğretim, yönetim kadrosu ve diğer akademik konular,
  - (13) Görevlendirme ve nakli ile ilgili esaslar ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili diğer hususlar.
    - b. Aşağıdaki hususlar Üniversitelerarası Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir:
      - (1) Lisansüstü öğretim esasları,
      - (2) Bu Kanunun uygulanması ile ilgili diğer akademik hususlar.

¹⁴ SEZER, Yasin, Kamu Hizmetine Girme Hakkı, Seçkin Kitabevi, Ankara, 2006, 150-153.

¹⁵ 28/01/1982 – 17588 sy. R.G.

değişiklik, 25 Kasım 2006'da yürürlüğe giren¹⁶, 2'nci maddeye ek fıkra getiren şu düzenlemedir:

"İlgili yasa ve yönetmelik hükümleriyle öngörülen şartlar dışında; doçentliğe atama ile profesörlüğe yükseltme ve atamalarda ilan edilen bir kadroya başvurabilmek için yükseköğretim kurumları tarafından belirlenen ve Yükseköğretim Kurulu tarafından uygun bulunan asgari kriterleri ve varsa üniversite ya da yüksek teknoloji enstitüsü senatoları tarafından belirlenen ilave kriterleri sağlamak zorunludur. Yardımcı doçentlik ile diğer akademik kadrolara yükseltme, atama ve uzatmalarda kriterler doğrudan yükseköğretim kurumları senatolarınca belirlenir. Ayrıca yardımcı doçent adaylarının yabancı dilden senatolarca belirlenen ve 5/9/2006 tarihli ve 26280 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bazı Akademik Kadrolara Öğretim Elemanı Dışındaki Kadrolardan Naklen Yapılacak Atamalarda ya da Açıkta Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte öğretim elemanları için belirlenen taban puanından az olmayan bir puan almaları zorunludur."

"Üniversitelerin ilgili yönetim kurulları tarafından belirlenecek olan, yükseltme ve atanma jürilerinde görev yapacak öğretim üyelerinin, bu Yönetmelikte belirtilen asgari nitelikleri sağlamış olmalarına veya ulusal-uluslararası bilimsel düzeydeki çalışmalarıyla alanlarında temayüz etmiş olmalarına özen gösterilir."

Danıştay'ın bu değişiklikle ilgili aşağıda ele alacağımız yürütmeyi durdurma kararı sonrası YÖK, 26 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe giren şu yönetmelik değişikliğini yapmıştır¹⁷:

"İlgili Yasa ve Yönetmelik hükümleriyle öngörülen koşulların yanısıra; doçentliğe atama ile yardımcı doçentliğe ve profesörlüğe yükseltme ve atamalarda ilan edilen bir kadroya başvurabilmek için yükseköğretim kurumları tarafından belirlenen ve Yükseköğretim Kurulu tarafından uygun bulunan asgari kriterleri sağlamak zorunludur. Ayrıca yardımcı doçent adaylarının yabancı dilden senatolarca belirlenen ve Bazı Akademik Kadrolara Öğretim Elemanı Dışındaki Kadrolardan Naklen Yapılacak Atamalarda ya da Açıkta Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğinde öğretim elemanları için belirlenen taban puanından az olmayan bir puan almaları zorunludur."

"GEÇİCİ MADDE – Bu Yönetmeliğin yayımını takip eden üç ay içinde, yükseköğretim kurumlarının, öğretim üyeliğine yükseltme ve atamalarda aranacak asgari kriterleri belirlemeleri ve Yükseköğretim Kurulu'nun onayını alarak uygulamaya

¹⁶ 25/11/2006 – 26357 sy. R.G

¹⁷ 26/05/2007 – 26533 sy. R.G

koymaları zorunlu olup, yeni kriterler uygulamaya konuluncaya kadar daha önce Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanan kriterlerin uygulanmasına devam edilir.”

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından yapılan bu değişiklikler Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma kriterlerini belirleme yetkisini açık ama çok açık bir şekilde üniversitelere devreden değişikliklerdir. Acaba bu devir hukuka uygun mu yapılmıştır? Yoksa hukuka aykırı mıdır? Şimdi bu değişikliklere yönelik açılan iptal davaları dolayısıyla Danıştay tarafından verilmiş yürütmeyi durdurma kararlarını incelemeye geçebiliriz.

II. DANIŞTAY KARARLARI

Danıştay, Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma Yönetmeliğinin 2’ maddesine getirilmek istenen ilave fıkra ile ilgili peşpeşe diyebileceğimiz iki karar vermiştir. Önce birbirinin kopyası olan bu iki karar metnini ele alacağız, daha sonra da kararların tahlilini yapacağız.

A. Kararlar

1. Karar

“...Yönetmelik değişikliğinin, dayandığı Yasaya aykırı olamayacağı Anayasal bir kuraldır.

2547 sayılı Yasa ve Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma Yönetmeliğinde yer alan hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; öğretim üyeliklerini elde etme ve atanma koşullarının ayrıntılı olarak belirlendiği, bu şartlar içinde üniversite ve üniversite senatolarına atama kriteri belirleme yetkisi verilmesinin; düzenleyici işlemlerin Anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik ve hukukun genel ilkelerine aykırı hükümler içermemesi prensibine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, 2547 sayılı Yasada Yükseköğretim Kuruluna belli bir çerçeve içinde yönetmelikle düzenleme yapma yetkisi verilmiş olması ve bu yetkiyi başka organlara devir etme yetkisi verilmemiş olması nedeniyle, Yasaya aykırı düzenleme getiren Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma Yönetmeliğinde yapılan değişiklikte hukuka uyarlık bulunmamaktadır... yürütmenin durdurulmasına...”¹⁸.

2. Karar

Yukarıdaki yürütmeyi durdurma kararı sonrası YÖK, Danıştay kararını uygulamak üzere yönetmeliğin 2’nci maddesini tekrar düzenleyen değişikliği yapmıştır. Bu değişiklik de dava konusu edilmiş ve Danıştay önceki kararının kopyası bir kararla bu değişikliğin de yürütmesini şu kararla durdurmuştur:

“...Yönetmelik değişikliğinin, dayandığı Yasaya aykırı olamayacağı Anayasal bir kuraldır.

¹⁸ D.8.D.; E.2006/6252, yok.gov.tr, e.t.10.11.2007.

2547 sayılı Yasa ve Öğretim Üyeliğine Yükseltilme ve Atanma Yönetmeliğinde yer alan hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden; öğretim üyeliklerini elde etme ve atanma koşullarının ayrıntılı olarak belirlendiği, bu şartlar içinde üniversite ve üniversite senatolarına atama kriteri belirleme yetkisi verilmesinin; düzenleyici işlemlerin Anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik ve hukukun genel ilkelerine aykırı hükümler içermemesi prensibine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu durumda, 2547 sayılı Yasada Yükseköğretim Kuruluna belli bir çerçeve içinde yönetmelikle düzenleme yapma yetkisi verilmiş olması ve bu yetkiyi başka organlara devir etme yetkisi verilmemiş olması nedeniyle, Yasaya aykırı düzenleme getiren Öğretim Üyeliğine Yükseltilme ve Atanma Yönetmeliğinde yapılan değişiklikte hukuka uyarlık bulunmamaktadır... yürütmenin durdurulmasına..."¹⁹

Üyelerden birisi her iki kararda da;

"Dava konusu düzenleme 2547 sayılı Yasanın yükseköğretim kurumlarının görevlerine ilişkin 7, 12 ve 14 üncü maddeleri ile uyumlu olup; yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, üniversitelere ve ileri teknoloji enstitülerine, bilimsel ve idari özelliğe sahip kuruluşlar olarak, kendilerini geliştirme, verimlerini artırma, öğretim elemanlarını yetiştirme, yüksek düzeyde bilimsel çalışmalar ve araştırmalar yapma yükümlülüğünü yüklemektedir.

Bütün bu görev ve yükümlülükler, Yükseköğretim Kuruluna ve yükseköğretim kurumlarına, iptali istenen hususlarda da düzenleme yapma yetkisini vermektedir."

gerekçesiyle çoğunluk kararına katılmamış, ayrık oy vermiştir.

B. Kararların Tahlili

Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararları doğru kararlardır. Çünkü yönetmelik değişikliklerinde yetki devri kurallarına uyulmamıştır. Kararların gerekçesine baktığımız da problemin tamamen yetki devri ile ilgili olduğunu görürüz. İdare hukukunda yetki, yasadan kaynaklanır ve kimin tarafından kullanılacağı da yasayla belirlenir²⁰. İdare hukukunda yetki hangi makama verilmiş ise sadece ve sadece o makam tarafından kullanılabilir²¹. Kural olarak bir makam, sahip olduğu yetkiyi bir başka makama devredemez, terk edemez²². Bu kuralın istisnası yetki devridir²³. Bazı makamlara üstesinden gelemeyeceği kadar yetki verilebilir. Bir kişinin, bir makamın çok

¹⁹ D.8.D.; E.2007/3688, yok.gov.tr

²⁰ ÖZAY, İl Han, Günışığında Yönetim, İstanbul, 2002, s.161; GÖZÜBÜYÜK, A.Şeref - TAN, Turgut, İdare Hukuku, C.1, Genel Esaslar, Ankara, 2004, s.428.

²¹ GÖZLER, Kemal, İdare Hukuku, C.I, Bursa, 2003, s.636

²² AKYILMAZ, Bahtiyar, İdare Hukuku, Konya, 2004, s.115.

²³ GÜNDAY, Metin, İdare Hukuku, Ankara. 1997, s.112.

fazla olan yetkilerini bizzat kullanması mümkün olmayabilir²⁴. İşte bunun için idare hukukunda yetki devri kurumu vardır.

Bir makamın, kanunların açıkça öngördüğü, ya da en azından yasaklamadığı konularda kanunlarla verilmiş karar alma yetkilerinden bazılarını yardımcılarına, aslarına, başka bir makama devredebilmesine yetki devri denir²⁵. Yetki devrinin yapılabilmesi bir takım şartlara bağlıdır²⁶.

-Bir makamın sahip olduğu yetkiyi devredebilmesi için bu devrin anayasa veya kanunlar tarafından öngörülmüş olması gerekir.

-Yetki devri sarahaten veya zımnen yasaklanmamış olmalıdır.

-Yetki devri kısmi olmalıdır.

-Yetki devri yeterli açıklıkta yapılmalıdır.

-Yetki devri yazılı şekilde yapılmalıdır.

-Yetki devri duyurulmalıdır.

-Yetki devrinde alt devir yasaktır.

YÖK, kanunda yetki devrine ilişkin bir hüküm olmaksızın, yönetmelik ile bu yetkisini üniversitelere devretmiştir. Bu devir hukuka aykırıdır. Yetki devri kurallarına uyulmamıştır.

Danıştay yürütmeyi durdurma kararlarını yetki devri kurallarına aykırılıktan vermiştir. Kararlarda, yetki devri kurallarına aykırı olarak kriterler belirlenemeyeceği ifade edilmiştir. Yoksa söz konusu kararlarda, üniversiteler dahil, yüksek öğretim kurumlarının öğretim üyeliğine atanmada ilave kriterler belirleyemeyeceği ifade edilmemiştir.

Karara muhalefet şerhi koyan akademik unvanlı üye, üniversitelerin düzenleyici işlem yapabilmeleri konusuyla yetki devri konusunu ayıramadığı, konunun bütününe dikkate aldığı için hataya düşmüştür. Sayın üyenin gerekçeleri öğretim üyelerinin seçimi konusunda üniversitelerin düzenleyici işlem yapabilmenin gerekçeleridir. Fakat karar, işlemin yetki devri kurallarına aykırılığı noktasındadır. Dolayısıyla Danıştay'ın bu kararlarından hareketle üniversitelerin öğretim üyeliğine atanmada kriter belirleyemeyeceği sonucu çıkarılamaz.

24 ONARAN, Oğuz, "Yetki Göçerimi", AİD., C.7, S.2, Haziran 1974, s.5.

25 KALABALIK, Halil, İdare Hukuku Dersleri, İstanbul, 2004, s.115.

26 GÖZLER, s.649-665.

C. Danıştay'ın Konuya İlişkin Farklı Yönde 1994 tarihli İdari Dava Daireleri Genel Kurul Kararı

Danıştay yetki devri konusunda yukarıdaki iki yürütmeyi durdurma kararıyla çelişen, farklı yönde bir karar vermiştir. 1994 tarihli bir İdari Dava Daireleri Genel Kurulu kararında Danıştay, yetki devri kurallarına aykırı yapılan devir işlemini hukuka aykırı bulmamıştır.

Karara konu olan uyuşmazlık Büyükşehir belediyelerine gayri sıhhi müesseselerle ilgili yönetmelik çıkarma yetkisinin devriyle ilgilidir. 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 23'üncü maddesi Kanunun uygulanması ile ilgili hususlarda yönetmelik çıkarma yetkisini İçişleri Bakanlığına vermiş. Bakanlıkta bu yetkiye dayanarak, Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında 3030 Sayılı Kanunun Uygulanması İli İlgili Yönetmeliği çıkarmış. Bu yönetmeliğin Gayri Sıhhi Müesseseler başlıklı 19'uncu maddesinde de, 19'uncu maddenin uygulanması ile ilgili olarak "yönetmelikle düzenlemede bulunmaya büyük şehir belediyeleri yetkilidir." hükmüyle gayri sıhhi müesseselerle ilgili Belediyelere yönetmelik çıkarma yetkisi devretmiş. Büyükşehir Belediyesi de bu düzenlemeye dayanarak Büyükşehir Belediyesi Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği çıkarmış ve yönetmelikle belirlediği şartlara uymayan işyerini kapatmış. İşyeri sahibinin açtığı iptal davasında idare mahkemesi, yetki devri kurallarına uyulmadığı gerekçesiyle yönetmeliği iptal etmiş. Temyizen inceleyen Danıştay 8.Daire ise, İdare Mahkemesi kararını, Belediyenin bu yetkisini Bakanlığın çıkardığı yönetmelik hükmüne dayanarak kullandığı gerekçesiyle bozmuş. İdare Mahkemesinin ısrar kararı üzerine İDDGK, 8.Daire kararı doğrultusunda idare mahkemesinin ısrar kararını bozmuştur²⁷. Danıştay'ın 8.Daire ve İDDGK kararlarına katılmıyorum. Çünkü uyuşmazlıkta Bakanlık yetki devri kurallarına aykırı olarak yetkisini devretmiştir. Büyükşehir Belediyesinin gayri sıhhi müesseseler konusunda yönetmelik harici düzenleyici işlem yapması farklı bir konu, yetki devri kurallarına uyulmaması ayrı bir konudur. Danıştay bu ayrımı yapamamıştır.

D. Yürütmeyi Durdurma Kararlarının Sonuçları

Acaba Danıştay'ın yukarıda ele aldığımız yürütmeyi durdurma kararları ne anlama gelmektedir. Uygulamada, sanki yönetmelik tamamen ortadan kalkmış havası esmektedir. Üniversiteler hatta YÖK bile bu havanın etkisi altına girmiştir. Bu kapsamda bir yazı bile çıkarılmıştır. Üniversiteler öğretim üyesi alıp – almama ikilemine girmişlerdir.

²⁷ DİDDGK., 28.01.1994, K.37/1994, E.253/1992, <http://www.danistay.gov.tr/kerisim/container.jsp>

Öncelikle şu saptamayı yapalım. Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararları doğrudan Öğretim Üyelğine Yükseltirme ve Atanma Yönetmeliğinin 2.maddesine yapılan ilaveyle sınırlıdır. Dolayısıyla ne bu yönetmeliğin diğer maddelerine, ne de diğer yönetmeliklere ilişkin her hangi bir sonucu yoktur.

Acaba yürütmeyi durdurma kararları sonrası YÖK, kararların gereği yeni bir düzenleme mi yapmalıdır? Bir boşluk mu oluşmuştur? Yoksa eski hüküm, mahkeme kararıyla tekrar canlanmış, geçerli hale mi gelmiştir? Bir diğer ifadeyle Danıştay kararlarını nasıl okumak, anlamak gerekir?

Bu konuda Anayasa yargısıyla idari yargı açısından durum farklıdır²⁸. Anayasa Mahkemesinin iptal veya yürütmeyi durdurma kararıyla eski kanun canlanmaz. Yasama organı yeni düzenleme yapmak durumundadır²⁹. Fakat idari yargıda, iptal veya yürütmeyi durdurma kararıyla eski düzenleyici işlem canlanır³⁰. Sanki mahkeme, idari işlem yapıyormuş gibi sonuç ortaya çıkar. Aslında Anayasamıza göre idare mahkemeleri idari işlem yerine geçecek karar veremezler. Fakat bu, yürütmeyi durdurma ve iptal kararlarının sonuçlarıyla ilgili bir durumdur. Çünkü yürütmeyi durdurma ve iptal kararlarıyla beraber kararın alındığı tarihe kadar geri gidilir ve o kararın hukuk alemindeki etkileri kalkar³¹. Karar geçmişe etkilidir³². Sanki öyle bir işlem yapılmamış gibi bir durum ortaya çıkar³³. Ve nihayetinde yürürlüğü durdurulan veya iptal edilen işlemde önceki aşamaya gidilerek kaldırılan, değiştirilen işlemler hiç kaldırılmamış, değiştirilmemiş gibi varlıklarını devam ettirirler. Bir başka ifadeyle kaldırılan, değiştirilen işlemler kararlar beraber tekrar yürürlüğe girerler³⁴.

28 Ayrıntılı bilgi için bkz.; ÇAĞLAYAN, Ramazan, "İptal Edilen Düzenleyici İşlemin Yerine Eskisi Yürürlüğe Girer mi?", http://www.msb.gov.tr/ayim/Ayim_makale_detay.asp?IDNO=32.

29 SERİM, Bülent, "İptal Edilen Kuralın Yerine Eskisinin Kendiliğinden Yürürlüğe Girememesi", AİD., C.28, S.1, 1995, s.35.

30 ÖZAY, İl Han, "Türkiye'de İdari Yargının İşlev ve Kapsamı", İdari Yargıda Son Gelişmeler Sempozyumu, Ankara, 1982, s.15.

31 ULER, Yıldırım, İdari Yargıda İptal Kararlarının Sonuçları, Ankara, 1970, s.13.

32 GÖZÜBÜYÜK, A.Şeref, "İptal Davasının Sonuçları", Yavuz Abadan Armağanı, Ankara, 1969, s.334.

33 ULER, s.29; GÖZÜBÜYÜK, s.270.

34 ÇAĞLAYAN, http://www.msb.gov.tr/ayim/Ayim_makale_detay.asp?IDNO=32.

SONUÇ

Yürütmeye durdurma kararları sadece dava konusu değişikliklerle sınırlıdır. Verilen kararlar YÖK'ün öğretim üyeliğine atanma konusunda yönetmelik yapamayacağı, yönetmeliği değiştiremeyeceği anlamına gelmez. Yürütmeyi durdurma kararlarıyla 1982 tarihli yönetmelik hükümleri tekrar canlanmıştır. **Kararlarla beraber 24 Kasım 2006 gününe dönülmüştür.** Ortada bir boşluk yoktur. YÖK, ihtiyaç duyması halinde yönetmelikte yeni değişiklikler de yapabilir, tamamen yen bir yönetmelik de yapabilir.

Diğer taraftan, Danıştay tarafından verilmiş yürütmeyi durdurma kararlarının yargılama sürecinin sonu anlamına gelmediğini de ifade etmek gerekir. Danıştay 8. Dairesi esasa ilişkin kararında, yukarıdaki Büyükşehir Belediyesi kararında olduğu gibi, yönetmelik değişikliklerini hukuka aykırı bulmayabilir. Veyahut temyiz aşamasında İDDGK bu düzenlemeleri hukuka aykırı görmeyebilir. Dolayısıyla süreç kesinleşmemiştir.

